

Pissebedden, kleine opruimers van de natuur

Pissebedden, kleine opruimers van de natuur. Pissebedden behoren tot de meest bekende vertegenwoordigers van de bodemfauna. Tot deze groep kleine diertjes behoren ook duizendpoten, miljoenpoten, regenwormen en allerlei kleine spinnetjes. Wereldwijd zijn er ongeveer negenhonderd soorten pissebedden bekend, in Nederland leven er 37 soorten. En dit gaat alleen maar om soorten op het land, in het water komen ze ook voor.

Eerste feitje: een pissebed is geen insect. Zeker niet, alle insecten hebben zes poten, een pissebed heeft er maar liefst veertien en met hun kieuwen meegeteld behoren ze tot de kreeftachtigen. Binnen deze groep vallen onder andere ook de krabben, garnalen en kreeften zelf. Pissebedden zijn wel ongeveer de enige vertegenwoordigers van de kreeftachtigen op het land. Bij het omdraaien van een pissebed zijn twee witte vlekken onderaan zijn buik te zien en dit zijn de kieuwen. Kieuwen hebben water nodig om zuurstof binnen te krijgen en daarom worden pissebedden gevonden op vochtige plaatsen. In warme lucht kunnen ze stikken door watertekort.

Mensen zullen aanvoeren dat pissebedden lastig om te draaien en te bekijken zijn omdat ze zich dan oprollen. De kans is echter groter dat ze dat niet doen. Van de 37 soorten in Nederland kan er slechts een handvol zich oprollen voor bescherming. Ze doen verder geen vlieg kwaad, ook niet als ze over de woonkamervloer marcheren op zoek naar beschutting of voedsel. Pissebedden zijn namelijk bijzonder nuttig.

Pissebedden behoren tot een heel belangrijke groep in de wereld: de detritivoren. Deze groep specialiseert zich in het afbreken van dood of stervend materiaal en ruimt dit op. Letterlijk gezegd: detritivoren zorgen ervoor dat we niet tot onze knieën in de dode bladeren en dierenresten staan. Hetzelfde type werk wordt gedaan door dieren als regenwormen, miljoenpoten en andere kruiers die we meestal een beetje vies vinden.

De naam van de pissebed werkt natuurlijk niet in zijn voordeel. De naam komt van de verscheidene medicinale doeleinden die pissebedden hebben gehad. De meest bekende is dat pissebedden zouden werken tegen bedplassen. Oude methodes beschrijven het vermalen van pissebedden door het eten of het strooien van dode pissebedden in het bed om bedplassen tegen te gaan. Vroeger werden pissebedden ook gebruikt als medicijn tegen misselijkheid of om juist het urineren te bevorderen.

In onze Broekpolder komen genoeg pissebedden voor, tussen het oude hout van bomen of onder de tegels in de tuin en soms zelfs in een kelder of in de schuur. De meest voorkomende soorten zijn de kelderpissebed, de gewone pissebed, de mospissebed en de gewone oprolpissebed. De laatste kan, zoals de naam suggereert, zich oprollen.

Verdere interesse in pissebedden? De overige drie soorten zijn vrij makkelijk uit elkaar te halen als je een paar foto's bekijkt. Matty Berg (Naturalis) heeft een determinatietabel gemaakt. Deze tabel is online te bekijken.